

46.

§ Anledning af det i Landstinget den 1ste November f. A. fremsatte Forslag til Lov om Told- og Skibsafgifter tillader den akademiske Arkitektforening sig ærbødigst at henstille nedenstaaende Bemærkninger til Regeringens og Rigsdagens velvillige Overveielse.

De Forandringer, som ovennævnte Lovudkast foreslaar i de nu for Bygningsmaterialier gjældende Toldafgifter, ville næppe i nogen Maade kunne komme til at berøre de danske Arkitekters økonomiske Interesse; derimod lader det sig ikke negte, at flere af dem kunne faae en høist uheldig Indflydelse paa Bygningskunstens Udvikling her i Landet. Det vil være noksom bekjendt, at denne gaar i den Retning, at man mere og mere lader det Bygningsmateriale, som anvendes, fremtræde som det, det er: man opgiver tidligere Tidens pudsede Facader og anvender i Stedet for huggen Sten i Forbindelse med forskellige Teglværksprodukter, de saakaldte Beklædningssten (Verblendstein) og Formsten.

Men denne Bygningsmaade er, om ogsaa i Længden varigere, navnlig i Begyndelsen kostbarere end den tidligere anvendte, og det tager Tid, inden Sandsten for den bliver almindelig vakt, før Efterspørgselen efter de nye Materialier naaer en Størrelse, som kan gjøre deres Fremstæffelse lønnende, før Fabrikanter og Haandværkere lære at fremstille og bruge dem, som det sig bør og hør, til billigste Pris.

Den Bestræbelse, der har gjort sig gjældende i saa Henseende hos os, og som, sammenlignet med Tilstanden i vort store sydlige Naboland, egentlig kun er i sin Borden trues, hvis der ikke sker Forandringer i det forelagte Lovudkast, med et føleligt Knæk i Danmark eier af Bygningssten foruden den bornholmske Granit og den røde Sandsten, som ikke brydes mere, kun een billig og paalidelig Bygningssten: Føge-Koralalkallen, hvis Anvendelse til Bygningsbrug paa Grund af dens Farve og Porøsitet kun kan blive begrændset. Naar vi se os om efter en billig Bygningssten, ere vi naturlig henviste til vort Naboland, det sydlige Sverige, og den Kalksten, der brydes dels paa Vland, dels andetsteds. Denne er af saa god Bestaaffenhed og kan staffles til en saa billig Pris, at hvis ikke hæmmende Toldsatser forhindrede det, vilde den kunde oparbejdes til en langt almindeligere Anvendelse, ja selv til Udførsel til Stæderne paa Østersøens Sydkyst. Tydskland kan med sin nye Toldlov luffe for denne Sten; ville vi nu gjøre det Samme, da vil denne Forholdsregel ikke blive følt som nogen Ulempe af Sveriges store Befolkning, thi Udførselen af svenskt Kalksten til anden Bygningsbrug end Gulvfliser spiller ingen nævneværdig Rolle, men vi skade vor egen og vore Naboers Bygningskunst ved at hindre en naturlig og god Udvikling, som behøver Sammenslutning, hvis den skal blive til Noget. Enhver Jordbryelse af huggen Sten, ogsaa Granit, bliver en Hæmsko paa vor Bygningskunst.

Men som det gaar den hugne Sten, gaar det ogsaa med Teglværksprodukterne. Der vilde være Fremgang, om vi her til Lands mere og mere kom til at bruge til Facadestenen ikke vore almindelige Teglsten, men de Kul- og Brunfulstenarter, der foruden paa Bornholm findes for Kjøbenhavn saa bekvemt beliggende og af en saa fortrinlig Bestaaffenhed i Skaane, og vi brændte disse Lerarter, ikke i Form af almindelige Mursten, men som Beklædningssten, Formsten og Fliser i dertil egnede Dvne. Ved en Toldbestyttelse paa dette Punkt opnaae vi heller ikke at genere den store svenske Almenhed, men Følgerne blive de samme som ovenfor skildrede.